Lietas Nr.C17144214
Lietas arhīva Nr.C-1442-14/7

**SPRIEDUMS**
Latvijas Republikas vārdā
Jūrmalā, 2014.gada 12.decembrī

Jūrmalas pilsētas tiesas tiesnese B.Horuna,
rakstveida procesā izskatījusi civillietu AS „Latvijas Gāze" maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par parāda piedziņu,

**Aprakstošā daļa**

2014.gada 22.septembrī Jūrmalas pilsētas tiesā ierosināta civillieta AS „Latvijas Gāze" (turpmāk - prasītāja) prasībā pret /pers. B/ (turpmāk - atbildētājs) par parāda piedziņu.

Prasītāja, pamatojoties uz 2008.gada 16.decembra Ministru kabineta noteikumu Nr.1048 „Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi" 46., 65., 69. un 90.1punktu un Civillikuma 1587., 1828., 2004., 2107., 2109 un 2021.pantu lūdz piedzīt no atbildētāja parādu *euro* 380,16, valsts nodevu *euro* 71,14 un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus *euro* 4,70.

Prasības pieteikumā norādīts, ka gazificētajā objektā - /adrese/ (turpmāk - Objekts) izlietota dabasgāze par ko nav veikta samaksa. 2005.gada 8.decembrī starp prasītāju un atbildētāju noslēgts Līgums Nr.21564 (turpmāk - Līgums) par dabasgāzes piegādi Objektā. Līguma 2.1.1. punkts un dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi paredz atbildētājas pienākumu izdalīt maksājumus par dabasgāzes lietošanu 20 dienu laikā pēc katra kārtējā norēķinu perioda (mēneša) beigām. Maksājumi atbilstoši netika veikti. 2013.gada 31.janvārī dabasgāzes padeve Objektā pārtraukta, fiksēts skaitītāja rādījums, līdz kuram izlietota dabasgāze - 462. Aprēķināts parāds laika periodā no 2008.gada 29.februāra līdz 2013.gada 31.janvārim Objektā izlietota dabasgāze no rādījuma 140 līdz 462, par ko bija jāveic samaksa *euro* 223,49 apmērā, samaksāts - *euro* 33,41, nesamaksātais parāds ir *euro* 190,08, tajā skaitā *euro* 0,84 - prasītāja izdevumi par atgādinājumu/brīdinājumu nosūtīšanu atbildētājam, atbilstoši 2009.gada 6.janvāra apstiprinātās Norēķinu kārtības par dabasgāzi mājsaimniecības lietotājiem 8.punktam.
Par samaksas kavējumu aprēķināti nokavējuma procenti *euro* 197,10 - 0,15% apmērā no kavētās maksājuma kopsummas par katru kavējuma dienu laika periodā no 2010.gada 1.janvāra līdz 2013.gada 31.janvārim (Ministru kabineta 2008.gada 16.decembra noteikumu Nr.1048 „Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi" 65.punkts).Veikta nokavējumu procentu korekcija līdz pamatparāda apmēram *euro* 7,02. Par citu periodu procenti netiek prasīti. Kopējā prasības summa - *euro* 380,16. Atbildētājam nosūtīti paziņojumi veikt samaksu, tajā skaitā 2014.gada 9 janvārī.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.$^{21}$pantu, atbildētājam 2014.gada 24.septembrī nosūtīts prasības pieteikuma noraksts rakstveida paskaidrojumu sniegšanai, kam pievienots izraksts no Civilprocesa likuma 74.panta par pušu civilprocesuālajām tiesībām. Līdz sprieduma taisīšanai lietā atbildētāja rakstveida paskaidrojumi tiesā nav saņemti. Prasības pieteikuma noraksts, 2014.gada 5.novembrī saņemts atpakaļ Jūrmalas pilsētas tiesā ar VAS „Latvijas pasts" norādi „Beidzies glabāšanas laiks".

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.$^{21}$panta otro daļu, paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā.

Tā kā lietas dalībnieki nav lūguši lietas izskatīšanu tiesas sēdē, kā arī tiesa neuzskatīja par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.$^{25}$ panta pirmo daļu, tiesa civillietu izskata rakstveida procesā, par ko lietas dalībniekiem savlaicīgi paziņots, nosūtot informatīvu vēstuli 2014.gada 6.novembrī pasta sūtījumā uz prasītāja juridisko adresi un atbildētāja deklarētās dzīvesvietas adresi.

**Motīvu daļa**

Pārbaudījusi civillietas materiālus, tiesnese atzīst, ka prasītājas maza apmēra prasība pret atbildētāju par parāda piedziņu ir daļēji pamatota un apmierināma.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 190.panta otro daļu *tiesa spriedumu pamato uz apstākļiem, kas nodibināti ar pierādījumiem lietā. (..)* No minētās likuma normas izriet, ka tiesai jātaisa spriedums tikai par likumā noteiktā kārtībā pieteiktajiem prasījumiem, kas sastāda prasības priekšmetu, un tikai tādā apjomā, kādā tie izspriesti tiesas sēdē, tiesai izskatot lietu pēc būtības. Tiesa var apspriest prasījumu pamatotību vai nepamatotību, ņemot vērā faktus un apstākļus, kurus puses norādījušas kā prasības vai iebildumu pamatu.

Saskaņā ar Civillikuma 1402.pantu *saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.*

Lietas izskatīšanas gaitā noskaidrots, ka 2005.gada 8.decembrī prasītāja noslēdza ar atbildētāju Līgumu par dabasgāzes piegādi dzīvokļa īpašniekam (īrniekam) NR.21564 (12.lietas lapa) (turpmāk – līgums).

Saskaņā ar līguma 1. punktu *Piegādātājs pārdod un piegādā dabasgāzi (..) Lietotājam, bet Lietotājs saņem un samaksā par piegādāto gāzi.*

Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu, *tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.*

No lietā esošā 2013.gada 31.janvāra Akta par norēķinu uzskaites mēraparāta vai dabasgāzes patēriņa skaitītāja un gāzes iekārtu atvienošanu vai demontāžu (13.lietas lapa) /adrese/ (turpmāk - objekts) secināms, ka veikta gāzes padeves atslēgšana, kuras iemesls ir parāds par gāzi.

Līguma 3.2.2.2.punkts nosaka, ka *Piegādātājam ir tiesības pārtraukt gāzes padevi, neuzņemoties atbildību par gāzes nepiegādāšanu (..), ja abonēšanas maksa un maksājumi par gāzi nav samaksāti noteiktajā termiņā.*

No lietā esošās 2014.gada 9.janvāra pretenzijas Nr.20-4-3.3/241P (39.lietas lapa), redzams, ka prasītāja informē atbildētāju par parāda esamību

gazificētajā objektā /adrese/. Prasītāja aicina atbildētāju samaksāt parādu, pretējā gadījumā prasītāj veikts parāda piespiedu piedziņu.

Līguma 2.1.1.punktā noteikts, ka *Lietotājs apņemas katru mēnesi veikt maksājumus par gāzi pēc gāzes piegādes brīdī spēkā esošajiem tiesību aktiem un atbilstoši apstiprinātajai „Norēķinu kārtībai par dabasgāzi un abonēšanas maksu iedzīvotājiem", kurā tiek noteikts galīgais norēķinu termiņš un nokavējuma procentu apmērs.*

Prasītājas iesniegtais parāda aprēķins (15. – 20. un 38.lietas lapa) , ko tiesai nav pamata apšaubīt, apliecina, ka atbildētājs, laika periodā no 2008.gada 29.februāra līdz 2013.gada 31.janvārim, nav pienācīgi veicis maksājumus un pielaidis nokavējumu *euro* 380,16 apmērā, kas sastāv no pamatparāda *euro* 214,94, pasta izdevumiem *euro* 0,84, abonēšanas maksas *euro* 7,67 un *euro* korekcijas, kopā *euro* 223,49. Savukārt nokavējuma procenti - *euro* 190,08 atbildētājs samaksājis *euro* 33,41, tādējādi pamatparāda summa sastāda *euro* 190,08.

2008.gada 16.decembra Ministru kabineta noteikumu Nr.1048 „Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi" (turpmāk - Noteikumi) 90.1punkts nosaka atbildētāja pienākumu, *atbilstoši sistēmas operatora apstiprinātajai norēķinu kārtībai maksājumus par dabasgāzi veikt 20 dienu laikā pēc norēķinu perioda beigām. Norēķinu periods ir kalendāra mēnesis.*

Noteikumu 46.punktā noteikts, ka *par saņemto dabasgāzi lietotājs norēķinās saskaņā ar līgumu un sistēmas operatora apstiprināto norēķinu kārtību. Norēķinu kārtībā paredz, kā lietotājs nolasa norēķinu uzskaites mēraparāta un dabasgāzes patēriņa skaitītāja rādījumus un paziņo tos sistēmas operatoram. (.)*

Lietas materiāliem pievienota prasītāja 2010.gada 5.jūlijā apstiprinātā Norēķinu kārtība par dabasgāzi mājsaimniecības lietotājiem (turpmāk – Norēķinu kārtība) (40. – 43.lietas lapa), kuras 4.punktā noteikts, ka *maksājumi jāveic 20 dienu laikā pēc norēķinu perioda beigām. Par samaksas datumu tiek uzskatīts datums, kurā nauda ieskaitīta Sistēmas operatora norēķinu kontā.*

Norēķinu kārtības 8.punkts nosaka, ja *Mājsaimniecības lietotājs 20 dienu laikā pēc norēķinu perioda nav samaksājis par dabasgāzi, Sistēmas operators ir tiesīgs pārtraukt dabasgāzes padevi Ministru kabineta 2008. gada 16.decembra noteikumos Nr.1048 "Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi" noteiktajā kārtībā. Ja Mājsaimniecības lietotājs ir nokavējis maksājumu, Sistēmas operators var nosūtīt Mājsaimniecības lietotājam ATGĀDINĀJUMU un/vai BRĪDINĀJUMU par dabasgāzes padeves pārtraukšanu un Parāda piedziņu. Izdevumus, kas Sistēmas operatoram rodas saistībā ar vēstuļu nosūtīšanu Mājsaimniecības lietotājam un Parāda piedziņu, sedz Mājsaimniecības lietotājs.*

Tiesai nav pamata apšaubīt prasītāja iesniegtos rakstveida pierādījumus, kas pamato parāda apmēru, ņemot vērā to, ka atbildētājs tos nav apstrīdējis, iesniedzot tiesai pretējus pierādījumus.

Civillikuma 1838.pants nosaka, *ka samaksa izdarīta, jāpierāda tam, kas to apgalvo.* Pierādīt samaksu var ar visiem Civilprocesa likuma 17.nodaļā norādītajiem pierādīšanas līdzekļiem.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka ir pamatota prasība daļā par parāda *euro* 190,08 piedziņu no atbildētāja.

Tāpat prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja nolīgtos procentus par laika periodu no 2010.gada 1.janvāra līdz 2013.gada 31.janvārim *euro* 190,08 apmērā.

Enerģētikas likuma 42.$^{3}$panta otrā daļa nosaka, ka *par katru veicamā maksājuma kavējuma dienu enerģijas lietotājs maksā energoapgādes komersantam nokavējuma procentus. Nokavējuma procentu apmēru nosaka Ministru kabinets.*

Noteikumu 65.punkts nosaka, ka *par katru veicamā maksājuma kavējuma dienu lietotājs maksā sistēmas operatoram nokavējuma procentus - 0,15% dienā no nesamaksātās summas.*

Atbildētājs nav apstrīdējis ne procentu aprēķināšanas kārtību, ne arī to apmērus.

Izvērtējot prasītājas lūgumu par nokavējuma procentu piedziņu no atbildētāja, tiesa secina, ka minētais lūgums ir pamatots un apmierināms daļēji.

Tiesa konstatē, ka atbildētāja parāds izveidojies un pamatparāda piedzenamā summa tiek prasīta par laika periodu no 2008.gada 29.februāra līdz 2013.gada
31.
janvārim. Savukārt nokavējuma procentu aprēķins veikts par laika periodu no 2010.gada 1.janvāra līdz 2013.gada 31.janvārim.

Tiesa secina, ka prasītājas pieprasītā nokavējuma procentu summa – euro 190,08, ir nesamērīga un netaisnīga attiecībā pret atbildētāju, un minētā summa ir samazināma turpmāk norādīto iemeslu dēļ.

Tiesības izlietojamas pēc labas ticības, kā tas izriet no Civillikuma 1.panta un attiecīgi prasītājas aprēķinātajiem nokavējuma procentiem jābūt samērīgiem un taisnīgiem, un jautājums par nokavējuma procentu samērīgumu un taisnīgumu konkrētos apstākļos izlemjams pēc tiesas ieskata saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.panta norādīto taisnības apziņu un vispārējiem tiesību principiem.

Saistībā ar konstatētiem apstākļiem, tiesa secina, ka līgumā noteiktajiem nokavējuma procentiem ir izteikti sodošs raksturs, ņemot vērā laika periodu, par kuru tas aprēķināts, tā apmēru un apstākli, ka nokavējuma procentu pieaugums ar līguma noteikumiem netiek aprobežots, t.sk., nav aprobežots ar prasītāja iespējamiem zaudējumiem. Tiesa atzīst ka atbildētājs uzņēmies nevis konkrēti izmērāmu pamatumu, bet maksājumu, kas var augt līdz bezgalībai. Kaut arī pusēm nav liegts izteikt ar nokavējuma sekām saistīto atlīdzību procentuālā izteiksmē, jābūt saprātīgām robežām, kuru noteikšana kļūst par tiesas kompetenci, lietojot par mērauklu taisnīguma un samērīguma principus.

Ievērojot minētos apstākļus, tiesa uzskata, ka prasība daļā par nokavējuma procentu piedziņu *euro* 190,08 apmērā nav samērīgs un ir pretrunā ar pušu tiesiskās vienlīdzības principu, jo nostāda atbildētāju neizdevīgā stāvoklī. Līdz ar to jautājums par nokavējuma procentu samērīgumu un taisnīgumu konkrētos apstākļos ir tāds jautājums, kas sakarā ar likuma tieša norādījuma trūkumu ir izlemjams pēc tiesas ieskata saskaņā ar Civillikuma 5.pantā norādīto taisnības apziņu un vispārīgiem tiesību principiem.

Attiecībā uz maksājumu kavējumu raksturojošiem apstākļiem un prasītājas iesniegtā parāda aprēķinu, tiesa secina, ka atbildētājs daļēji veicis parāda samaksu, tādējādi pieļaujot maksājumu neveikšanu ilgstošā laika periodā. Savukārt no lietā esošajiem pierādījumiem redzams, ka, lai arī atbildētājs nepienācīgi pildīja no līguma izrietošās saistības un likumā nav tieši noteikta kreditora aktīva rīcība parādu atgūšanā, tomēr prasītājs bija pasīvs kreditors, nepieprasot saistību izpildi, ko apliecina tikai 2014.gada 9.janvārī nosūtītā pretenzija par saistību izpildi. Turklāt, ja nokavējuma procentu aprēķins uzsākts 2010.gada 1.janvārī, bet prasība tiesā celta tikai 2014.gada 15.augustā, tiesas ieskatā minētais liecina par to, ka prasītāja savlaicīgi nepieprasot samaksu, ir ne tikai uzkrājusi ievērojamu parādu, bet savas bezdarbības rezultātā radījusi sev ieguvumu no nokavējuma procentu piemērošanas.

Ievērojot minētos apstākļus, tiesa uzskata, ka prasījums par nokavējuma procentu piedziņu prasītājas pieteiktajā apmērā nav samērīgs un ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, jo nostāda atbildētāju neizdevīgā stāvoklī. Tāpat, nokavējuma procentu pieaugums ar līguma noteikumiem netiek aprobežots, tai skaitā, nav aprobežots ar prasītājas iespējamiem zaudējumiem.

Tomēr, izvērtējot saistībā ar konstatētiem apstākļiem arī atbildētāja rīcību, tiesa konstatē, ka pēdējais nepienācīgi pildījis līgumsaistība un nav izrādījis iniciatīvu to izpildē, attiecībā pret prasītāju.

Tādējādi, tiesa atzīst, ka prasība daļā par nokavējuma procentu piedziņu apmierināma daļēji un no atbildētāja par labu prasītājai piedzenami nokavējuma procenti *euro* 95,04 apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu, *katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.* Šā likuma 96.panta piektā daļa nosaka, *ka pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.* Tādējādi, tiesa pati pierādījumus nevāc, bet pamato savu spriedumu uz lietas dalībnieku iesniegtajiem pierādījumiem un tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem. Citiem vārdiem, tiesai, izskatot lietu, jānoskaidro lietas apstākļi, kuri ietilpst pierādīšanas priekšmetā - prasības pamata fakti un atbildētāja iebildumu pamata fakti.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu tiesa, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, atzīst prasītājas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt procentus, minot tā apmēru. Saskaņā ar Civillikuma 1756.pantu, *pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu.* Civillikuma 1765.pants nosaka, ja *likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, tas ir, seši procenti no simta gadā. (..) Procenti aprēķināmi tikai no paša kapitāla.*

Līdz ar to tiesa atzīst par pamatotu prasītāja lūgumu atzīt prasītājai tiesības saņemt likumiskos 6% gadā no piedzenamā pamatparāda - *euro* 190,08, līdz sprieduma izpildes dienai (izsoles dienai) vai līdz brīdim, kad procenti sasniedz pamatparāda summu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, *pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam – proporcionāli tai prasījuma daļai, kurā prasība noraidīta. (..)*

Ievērojot minēto, no atbildētājas par labu prasītājai piedzenami tiesas izdevumi, proti, samaksātā valsts nodeva *euro* 71,14 (6.lietas lapa) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi *euro* 4,70 (7.lietas lapa).

Bez tam, no Tiesu informatīvās sistēmas pavēstu uzziņas datiem un lietas materiāliem pievienotās izziņas ar lietas izskatīšanu saistītajiem izdevumiem izriet, ka sakarā ar pavēstu un dokumentu nosūtīšanu ir radušies izdevumi *euro* 5,80 apmērā. Prasītāja, iesniedzot tiesā prasības pieteikumu samaksājusi ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus *euro* 4,70 apmērā, tādējādi ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu neapmaksātā daļa sastāda *euro* 1,10, kas no atbildētāja piedzenama par labu valstij.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu, atbildētājam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 5.panta pirmo daļu, 8.panta pirmo daļu, 41.panta pirmo daļu, 92.-97.pantu, 189.-195.pantu un 204.[1]pantu, tiesa

**Nosprieda**

AS „Latvijas Gāze" prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu AS „Latvijas Gāze", reģ.Nr.40003000642, parādu *euro* 190,08, nokavējuma procentus *euro* 95,04, valsts nodevu *euro* 71,14 un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus *euro* 4,70, kopā ***euro 360,96 (trīs simti sešdesmit euro un 96 euro centi)***.

Noraidīt AS „Latvijas Gāze" prasību daļā par nokavējuma procentu *euro* 95,04 apmērā piedziņu no atbildētāja.

Noteikt AS „Latvijas Gāze" tiesības saņemt 6% gadā no pamatparāda summas - *euro* 190,08, līdz sprieduma pilnīgai izpildei (izsoles dienai) vai līdz brīdim, kad procenti sasniedz pamatparāda summu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus ***euro 1,10 (viens euro un 10 euro centi)***.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi iemaksājami:
Saņēmējs: Tiesu administrācija
Reģ.Nr.90001672316
Saņēmēja iestāde: Valsts kase
BIC kods TRELLV22
Konta Nr. LV51 TREL 2190 4580 1900 0.

Maksājuma mērķī jānorāda ieņēmumu ekonomiskās klasifikācijas kods – 21499 un atsauce uz Jūrmalas pilsētas tiesas 2014.gada 12.decembra spriedumu lietā Nr.C17144214 (C-1442-14/7).

Lai netiktu uzsākta tiesas nolēmuma piespiedu izpilde tiesas izdevumu samaksu apliecinošs dokuments iesniedzams Jūrmalas pilsētas tiesas kancelejā.

/pers. B/ tiesīgs 10 dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas labprātīgi samaksāt prasītājam AS „Latvijas Gāze" - *euro 360,96* un par labu valstij – ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus *euro 1,10.*

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Jūrmalas pilsētas tiesā Civilprocesa likuma 440.[2]pantā noteiktajos gadījumos.

Tiesnese B.Horuna